

O zakonitosti vladnega kadrovskega cunamija zdaj dvomi celo njena zakonodajna služba

Vesna Vuković
Primož Cirman

Ljubljana – Da vlada s tem, ko Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN) tik pred skupščinami družb v (večinski) državni lasti pošilja sezname imen novih članov nadzornih svetov, krši zakon o upravljanju kapitalskih naložb (ZUKN), so zdaj bolj ali manj neposredno potrdili tudi v njeni službi za zakonodajo.

Ta je namreč pred dnevi v mnenju, ki ga je spisala v povezavi z vladnim dajanjem navodil AUKN, poudarila, da ima glavno besedo pri oblikovanju predlogov za skupščine delničarjev še vedno agencija. Slednja mora tako po oceni vladne službe za zakonodajo pred tem pridobiti soglasje vlade, ki lahko pri odločanju o tem oblikuje tudi lastne predloge. A te »agencija kot samostojen in neodvisen državni organ (...), ki odgovarja državnemu zboru, lahko ali pa tudi ne upošteva«. V vsakem primeru pa mora AUKN za svoje predloge pridobiti soglasje, so še poudarili v službi za zakonodajo, ki jo vodi Ksenija Mihovar Globokar.

Bo spopad za Telekom odločil Stojan Zdolišek?

Mnenje vladne službe ima pomembne razsežnosti. Pod vprašaj namreč postavlja zakonitost zadnjih imenovanj novih članov nadzornih svetov v nekaterih družbah, kjer je edini ali največji lastnik država, in je v popolnem nasprotju z nedavnim zatrjevanjem finančnega ministrstva, ki ga vodi Janez Šušteršič, da so bili nadzorniki teh družb imenovani v skladu z zakonodajo. V zakonskem »vakuumu« so tako zdaj tudi uradno vse kadrovske zamenjave, ki jih je agencija izpeljala po neposrednem navodilu vlade: imenovanje devetih novih nadzornikov NKBM, o katerih na AUKN po lastnem javnem priznanju pred odločanjem »niso vedeli ničesar«, štirih novih nadzornikov Darsa, katerih imena je AUKN na mizo prejela uro pred skupščino družbe, in Mateje Božič v nadzorni svet Petrola, ki je tja po navodilu vlade

prišla na uradni predlog Soda. Enako velja za zahtevo za predčasni odpoklic nadzornikov Zavarovalnice Triglav, ki jo je na skupščini deloma preprečila kar sama agencija.

Onkraj roba zakonitosti je zelo verjetno tudi predlog za imenovanje novih nadzornikov Telekoma, s katerimi je vlada želela razširiti dnevni red prihajajoče skupščine. Umik tega predloga z dnevnega reda je AUKN včeraj tudi uradno zahteval od uprave Telekoma, kar je utemeljila prav z mnenjem vladne službe. Tega sicer Telekom včeraj ni objavil na spletnem portalu Ljubljanske borze, ampak je objavil le dopis agencije. »Z objavo dopisa smo v celoti zadostili zahtevam po obveščanju javnosti o vseh tistih informacijah, ki bi lahko pomembno vplivale na gibanje tečaja vrednosti delnice,« so pojasnili v Telekomu. Zadnje besedo o tem, ali bo skupščina Telekoma odločala o novih nadzornikih, bo tako imel njen predsednik, za katerega je uprava z Ivico Kranjčevićem na čelu predlagala Stojana Zdoliška.

Vladni »obvod« AUKN obstal v blatu nezakonitosti

Mnenje službe za zakonodajo, pod katero se je podpisala njena direktorica Ksenija Mihovar Globokar, odpira še dve pomembni pravni vprašanji. Prvič, ali v aktualni zakonodaji sploh obstaja jasna meja pristojnosti med AUKN in vlado pri odločanju o vsebini predlogov za skupščino? Odgovoru na to vprašanje so se v vladni službi za zakonodajo bolj ali manj izognili. Zapisali so, da mora AUKN v vsakem primeru za svoje predloge pridobiti soglasje. Dodali so še, da so vlada, ministrstva in AUKN »ob trenutno veljavnem zakonu ob medsebojnem upoštevanju pristojnosti zavezani k usklajevanju svojega delovanja pri pripravi odločitev«.

Medtem ko so v službi pritrdili stališču agencije, da mora predsednik uprave določene družbe v skupščinsko gradivo nujno vključiti »tisto voljo, ki jo je oblikovala uprava agencije«, obenem ni pritrdila stališču AUKN, da se ta z vlado o predlogih ni dolžna usklajevati. Ravno

nasprotno, če zaradi »blokade« med vlado in AUKN država na skupščini katere od družb celo ne bi glasovala, bi to po oceni vladne službe pomenilo »škodljivo in nedopustno« vsebinsko kršitev zakona o upravljanju kapitalskih naložb države. Kljub temu velja poudariti, da zakonodajna služba v nobenem delu svojega mnenja ni pritrdila praksi vlade, ki je AUKN v zadnjih mesecih skušala izkoristiti za formalno pokrivanje politično pogojenih kadrovskega zamenjav.

Delničarji bi lahko »vladne« predloge tudi izpodbijali

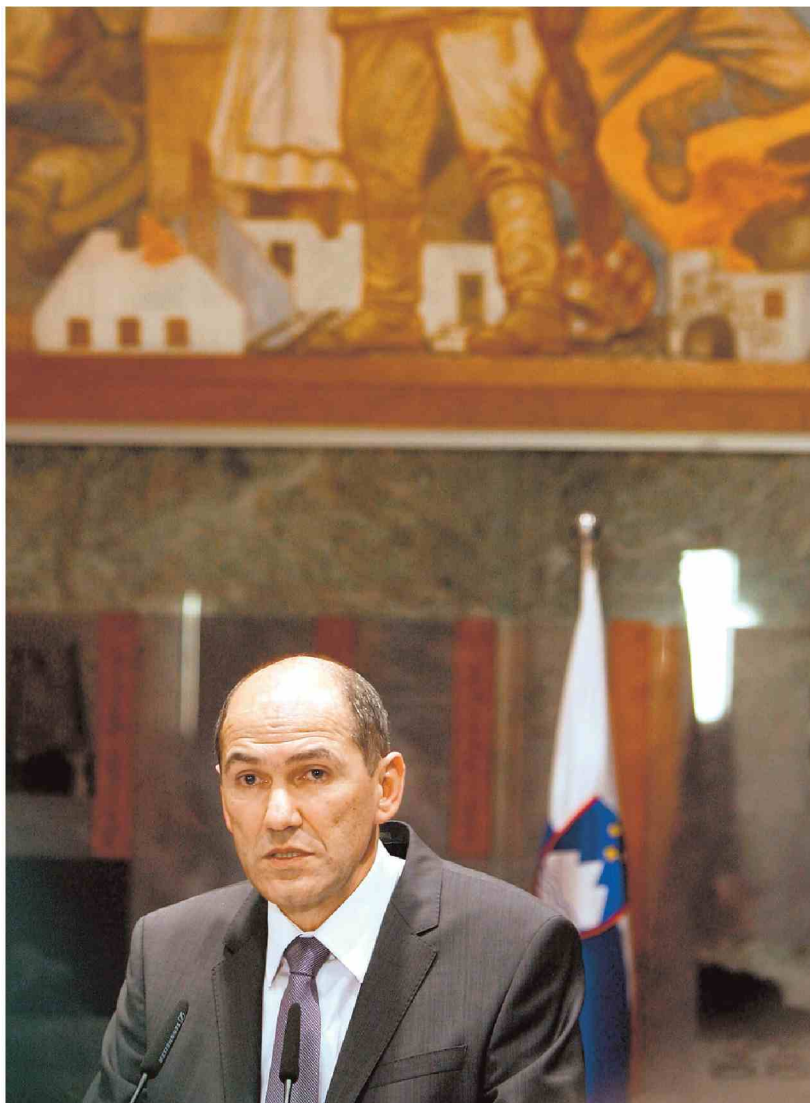
Drugo vprašanje je, ali lahko denimo delničarji NKBM sklepe o imenovanju nadzornikov, ki jih država ni predlagala v skladu z zakonom, celo izpodbijajo. Pravniki si o tem niso enotni. »Po zakonu o gospodarskih družbah se skupščinski sklep lahko izpodbija v dveh primerih: če je vsebina v nasprotju z zakonom in statutom ali če je pri samem sprejetju sklepa kršen zakon in statut, kar se nanaša na proceduro, torej tudi na napake v fazi predloga. Takšen sklep bi lahko bil izpodboben, če bi delničarji izpodbijanje napovedali na skupščini,« meni odvetnik Vladimir Bilić.

Drugače zatrjuje dr. Rajko Pirnat z ljubljanske pravne fakultete »Gre za mejno vprašanje, res pa je, da si praviloma težko predstavljam, da bi imel delničar pravni interes izpodbijati način, na katerega je neki drugi delničar oblikoval ali na skupščini vložil svoj predlog,« je ocenil dr. Pirnat. Tudi po mnenju poznavalca gospodarskega prava, ki je želel ostati neimenovan, »smo pri tem vprašanju na mehkem polju«. »Trebalo je ločiti med točko dnevnega reda skupščine in predlogi, ki so bili pri tej točki vloženi kasneje. Če je točka sklicana pravilno, se lahko v okviru nje vlaga različne predloge, ne glede na to, kako jih je kdo od delničarjev vložil,« je pojasnil.

vesna.vukovic@dnevnik.si
primoz.cirman@dnevnik.si

OECD kot zgled slabe prakse izpostavil eno od skupščin NKBM

Na ekscese pri kadrovanju v slovenskih državnih podjetjih je v lanskem poročilu o korporativnem upravljanju v Sloveniji opozorila celo Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD). Pri tem je navedla primer prve skupščine NKBM po tem, ko je ta izpeljala javno prodajo delnic in v lastništvo spustila več kot 100.000 delničarjev. Čeprav je država sama obdržala »le« 42 odstotkov delnic, prek Kada in Soda pa je obvladovala še osem odstotni delež, je prek Soda na skupščini delničarjev vložila nasprotni predlog za odpoklic nekaterih dotedanjih in imenovanje novih nadzornikov, pri čemer ostalim delničarjem o slednjih ni razkrila nobenih podatkov. Gre za jasen primer, kako je vlada s takšno prakso vplivala na pravice manjšinskih delničarjev, so opozorili v OECD.

Zelja vlade pod vodstvom Janeza Janše, da bi v nadzorne svete največjih slovenskih podjetij imenovala svoje ljudi, je očitno tako velika, da tepta tudi zakone, ki jih je sama predlagala in v parlamentu potrdila vladna koalicija.

Člani vlade seznanjeni tudi z nejavnimi informacijami o družbah

V sklepih, ki jih je sprejela v povezavi z glasovanjem države na skupščini Zavarovalnice Triglav, vlada eksplicitno navaja, da jo je Sod predhodno seznanil s predlogi, ki so jih delničarji kasneje obravnavali na skupščini. To odpira tudi vprašanje dostopa članov vlade do potencialno cenovno občutljivih informacij. Na Agenciji za trg vrednostnih papirjev (ATVP) so nam na vprašanje, ali bi morali biti člani vlade zaradi dejstva, da so vnaprej seznanjeni s predlogi sklepov na skupščinah, ki so lahko tudi cenovno občutljivi, na seznamu oseb, ki so jim dostopne informacije nejavnega značaja, odgovorili, da je za sestavo seznama oseb, ki imajo dostop do notranjih informacij, pristojen izdajatelj, torej družba sama. Ta mora po oceni agencije, ki nam ni neposredno odgovorila na vprašanje, ali bo zaradi tega preverila trgovanje z delnicami Zavarovalnice Triglav (vlada je namreč odločala o menjavi nadzornikov, kar je bila nejavna informacija oziroma cenovno občutljiva informacija), zagotavljati, da se seznam redno dopolnjuje, in vsako spremembo sporočiti ATVP.